

REFERAT Udsatterådet d. 20-02-2025

Mødedato Torsdag d. 20. februar 2025 kl. 13:00

Mødested Regionshuset Aarhus, Lokale 2, OPA15

Indholdsfortegnelse

Velkomst og program for mødet.....	3
Godkendelse af arbejdsplan for Udsatterådet i 2025.....	4
Drøftelse af Udsatterådets mærkesag om ”Systemet kan ikke sige nej”.....	6
Sundhedsreformen og borgere i sårbare positioner.....	7
Godkendelse af referat og opfølgning på sidste møde.....	9
Aktuelt fra foreningerne i Udsatterådet.....	10
Aktuelt fra Region Midtjylland.....	11
Besøg fra Præhospitalet i Region Midtjylland.....	12
Gensidig orientering.....	13
Mødedeltagelse.....	14

Punkt 1: Velkomst og program for mødet

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Else Søjmark, formand for Udsatterådet, byder velkommen til mødet og præsenterer programmet for mødet.

Regionsrådet har udpeget Else Søjmark som ny formand for Udsatterådet pr. 1. januar 2025, idet Ditte Fredensborg er udtrådt af regionsrådet.

Beslutning

Else Søjmark, formand for Udsatterådet, bød velkommen til mødet.

Der var herefter en præsentationsrunde blandt Udsatterådets medlemmer, hvor der blev orienteret om foreningernes aktuelle fokusområder mm.

Punkt 2: Godkendelse af arbejdsplan for Udsatterådet i 2025

1-01-81-11-23

Resume

Udsatterådet har fire møder i 2025. Der fremlægges forslag til arbejdsplan for Udsatterådet i 2025.

Indstilling

Det indstilles,

at Udsatterådets arbejdsplan for 2025 godkendes.

Sagsfremstilling

Udsatterådet har aftalt fire møder i 2025:

- torsdag den 20. februar 2025 kl. 13.00-16.00
- fredag den 25. april 2025 kl. 12.00-15.00
- onsdag den 28. maj 2025 kl. 13.00-16.00
- onsdag den 22. oktober 2025 kl. 13.00-16.00.

Med afsæt i mødet i Udsatterådet den 9. december 2024 samt tidligere møder foreslås det, at Udsatterådet arbejder med følgende fire overordnede emner i 2025:

1. Mærkesager
2. Sundhedsreformen
3. Erfaringer med at bidrage til politiske og administrative beslutningsprocesser
4. Nogle konkrete forhold.

Emnerne er kort beskrevet nedenfor.

Ad 1 Mærkesager

Udsatterådet arbejder med afsæt i det overordnede tema om "Dialog og etik - teori/praksis - samspil mellem Region Midtjylland og personer i sårbare positioner". Udsatterådet har på mødet den 9. december 2024 aftalt, at der skal arbejdes med at udarbejde konkrete anbefalinger til to mærkesager:

- "Systemet kan ikke sige nej" – bidrage til en tilgang om at sundhedsvæsenet skal påtage sig et større ansvar for de udsatte borgere. Eksempelvis gennem fokus på dette mål i ledelserne på alle niveauer, styrkelse af sundhedskompetencer mm.
- Styrkelse af den traumebevidste og traumefokuserede tilgang i sundhedsvæsenet i Region Midtjylland.

Det er i den forbindelse aftalt, at Udsatterådet vil samle et katalog af konkrete borgerhistorier, der underbygger og illustrerer Udsatterådets mærkesager og anbefalinger.

Ad 2 Følge implementeringen af sundhedsreformen

Udsatterådet har aftalt, at rådet vil følge og involveres i implementeringen af sundhedsreformen, så der sikres et fokus på betydningen for borgere i sårbare positioner.

Ad 3 Input om erfaringer fra foreninger m.fl. fremadrettet

Udsatterådet har aftalt, at rådet gerne vil bidrage med input og anbefalinger til, hvordan er fremover sikres inddragelse og samskabelse med foreninger, civilsamfundet, patienter og pårørende m.fl. fremover til arbejdet i de kommende sundhedsråd og det øvrige politiske system i Region Midtjylland. Anbefalingerne skal forelægges senest til sommerferien.

Ad 4 Konkrete forhold

Udsatterådet har aftalt at drøfte nogle mere konkrete forhold:

- Møde med Præhospitalet om betjening af borgere i sårbare positioner.
- Kørsel til og fra omsorgshjem til hospitaler for borgere i sårbare positioner.
- Implementering af behandling af misbrug for dobbeltdiagnoser. Status når det har været i drift i en periode.
- Klinik for Komplex og Tværkulturel Medicin i Aarhus.

Forslag til arbejdsplan for Udsatterådet i 2025

Der er med afsæt i de fire emner vedlagt et forslag til arbejdsplan for Udsatterådet i 2025.

Med arbejdsplanen er der lagt vægt på, at Udsatterådet får tid og mulighed for at drøfte emnerne og udarbejde anbefalinger til regionsrådet om emnerne. Som det fremgår af arbejdsplanen, er der lagt op til, at Udsatterådet afleverer anbefalingerne efter rådets møde i juni 2025.

Beslutning

Udsatterådet godkendte Udsatterådets arbejdsplan for 2025.

Bilag

Forslag til arbejdsplan for Udsatterådet 2025

Punkt 3: Drøftelse af Udsatterådets mærkesag om ”Systemet kan ikke sige nej”

1-01-81-11-23

Resume

Udsatterådet har besluttet at arbejde med mærkesagen "Systemet kan ikke sige nej". Der er en indledende drøftelse i Udsatterådet af mærkesagen.

Indstilling

Det indstilles,

at Udsatterådet drøfter mærkesagen "Systemet kan ikke sige nej".

Sagsfremstilling

Udsatterådet besluttede på sit møde den 9. december 2024 at arbejde med en mærkesag om, at "Systemet kan ikke sige nej".

Det er Udsatterådets mål med mærkesagen at bidrage til en tilgang om, at sundhedsvæsenet skal påtage sig et større ansvar for de udsatte borgere/borgere i sårbare positioner. Eksempelvis gennem fokus på dette mål i ledelserne på alle niveauer, styrkelse af sundhedskompetencer mm.

Formålet med drøftelsen af mærkesagen er i første omgang at komme med input til den videre drøftelse af mærkesagen på de kommende møder i Udsatterådet. Målet er, at Udsatterådet formulerer nogle konkrete anbefalinger til regionsrådet om mærkesagen. Der er i arbejdsplanen for Udsatterådet lagt op til nærmere drøftelse af mærkesagen og udarbejdelse af anbefalinger på de to næste møder, så anbefalingerne kan afleveres inden sommerferien 2025.

Som supplement og tydeliggørelse af anbefalingerne er det aftalt, at Udsatterådet vil samle et katalog af konkrete borgerhistorier, der underbygger og illustrerer mærkesagen og rådets anbefalinger.

På mødet vil der indledningsvis være en rammesætning af arbejdet med mærkesagen om "Systemet kan ikke sige nej" ved Else Søjmark, formand for Udsatterådet.

Herefter vil foreningerne i Udsatterådet belyse mærkesagen nærmere ud fra forskellige perspektiver faciliteret ved Kristina Louise Bliksted, næstforperson i Udsatterådet.

Der er herefter dialog om mærkesagen og en drøftelse af, hvordan Udsatterådet skal arbejde videre med at belyse mærkesagen og udarbejde anbefalinger på de kommende to møder. Herunder om og hvordan der skal arbejdes videre med mærkesagen mellem møderne i rådet. Der samles afslutningsvist op på drøftelsen af mærkesagen ved formanden for Udsatterådet.

Der er afsat 1 time til punktet.

Beslutning

Udsatterådet drøftede mærkesagen "Systemet kan ikke sige nej".

Formålet med drøftelsen var dels at gøre "Systemet kan ikke sige nej" mere konkret og dels at komme med eksempler/borgerfortællinger på, hvordan borger, pårørende og forening kan opleve, at systemet ikke påtager sig det ønskede ansvar.

Foreningerne i Udsatterådet kom med en række konkrete eksempler om de borgere, som de repræsenterer, som gav forskellige perspektiver på mærkesagen. Herunder udfordringer i forhold til de praktiserende lægers rolle i det hele sundhedsvæsen, betydningen af kultur og sundhedskompetencer, manglende tilbud i forhold til sårbare borgere m.fl.

Der vil til næste møde i Udsatterådet den 25. april 2025 blive udarbejdet en samling af disse eksempler og borgerhistorier.

På den baggrund vil Udsatterådet på næste møde fortsætte drøftelsen af mærkesagen om "Systemet kan ikke sige nej" med henblik på at beskrive udfordringerne og mulighederne i relation til mærkesagen, formulere anbefalinger til Region Midtjylland om mærkesagen samt udvælge illustrative borgerhistorier til at belyse mærkesagen.

Punkt 4: Sundhedsreformen og borgere i sårbare positioner

1-01-81-11-23

Resume

Udsatterådet har en drøftelse af, hvordan Udsatterådet kan bidrage i forhold til implementeringen af sundhedsreformen i Region Midtjylland - med fokus på betydningen af reformen for de borgere, der er i Udsatterådets målgruppe.

Indstilling

Det indstilles,

at Udsatterådet drøfter, hvordan Udsatterådet kan bidrage til arbejdet med implementering af sundhedsreformen i forhold til borgere i sårbare positioner.

Sagsfremstilling

Regeringen og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre har i november 2024 indgået en politisk aftale om en sundhedsreform.

Med aftalen etableres fire stærke regioner og 17 nye sundhedsråd med folkevalgte fra kommuner og regioner, som med egen økonomi og beslutningskompetence skal udbygge det nære sundhedsvæsen og sikre sammenhæng mellem behandlingen på sygehusene og udenfor.

Målet med reformen er blandt andet også at sikre en bedre fordeling af praktiserende læger og sygehuslæger, så borgere i hele landet får adgang til en læge tæt på og kan få behandling af samme høje kvalitet.

Det skal bemærkes, at en række af elementerne i sundhedsreformen p.t. ikke er endeligt på plads, da de afventer politiske forhandlinger mellem aftalepartierne.

Der er vedlagt et oplæg om sundhedsreformen, der viser de væsentligste elementer i aftalen.

Som følge af sundhedsreformen overtager regionerne en række nye opgaver fra kommunerne, ligesom regionerne afleverer nogle opgaver inden for det regionale udviklingsområde til andre aktører. Der er vedlagt en oversigt over de opgaver, som regionerne overtager fra kommunerne.

Hele aftalen om sundhedsreformen kan læses her: [AFTALE OM SUNDHEDSREFORM 2024](#).

Der er i sundhedsreformen en række elementer, som potentielt kan have betydning for personer i sårbare positioner. Intentionerne i aftalen er at forbedre forholdene for borgere i udsatte positioner ved at styrke det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Det er dog vigtigt, at der i implementeringen af sundhedsreformen er opmærksomhed og viden om konsekvenserne for borgere i sårbare positioner, så reformen også i praksis får en positiv betydning for disse borgere.

Udsatterådet drøfter, hvordan Udsatterådet kan involveres i og bidrage til arbejdet med sundhedsreformen i Region Midtjylland - med fokus på de elementer i reformen, der omhandler tilbud til borgere i udsatte positioner. Formålet med drøftelsen er blandt andet at identificere og udvælge de elementer i sundhedsreformen, som Udsatterådet ønsker at følge og drøfte.

Det er således målet, at Udsatterådet udarbejder anbefalinger i relation til sundhedsreformen til regionsrådet. Anbefalingerne forventes afleveret til regionsrådet i forlængelse af mødet i Udsatterådet i juni 2025.

Beslutning

Udsatterådet drøftede, hvordan Udsatterådet kan bidrage til arbejdet med implementering af sundhedsreformen i forhold til borgere i sårbare positioner.

Udsatterådet tilkendegav i drøftelsen, at der i de fremtidige sundhedsregioner er behov for, at foreningerne i civilsamfundet inddrages systematisk i forhold til udviklingen af regionens ydelser til borgere i sårbare positioner.

Fra foreningerne i Udsatterådet blev der således efterlyst, at der fremadrettet er en mere forpligtende og tydelig tilgang til inddragelse af civilsamfundet fra regionens side, så man i større udstrækning får adgang til den viden, der er i civilsamfundet om, hvordan regionens ydelser virker i forhold til de sårbare borgere. Det samme gælder i forhold til patienter og pårørende.

Det blev samtidig efterlyst, at man fra systemets side bliver bedre til "at tage imod" de løsninger, som civilsamfundet peger på.

Det blev endvidere nævnt, at mange kommuner har gode samarbejder med civilsamfundet, som man fra regionens side kan hente inspiration fra.

Bilag

Sundhedsreformen - en oversigt

Faktaark nye opgaver

Punkt 5: Godkendelse af referat og opfølgning på sidste møde

1-01-81-11-23

Resume

Godkendelse af referat fra mødet den 9. december 2024 i Region Midtjyllands Udsatteråd samt opfølgning fra sidste møde.

Indstilling

Det indstilles,

at referatet godkendes.

Sagsfremstilling

Godkendelse af referat fra mødet den 9. december 2024 i Udsatterådet.

Referatet er vedlagt.

Der orienteres endvidere om opfølgning på mødet den 9. december 2024.

Beslutning

Udsatterådet drøftede, hvordan Udsatterådet kan bidrage til arbejdet med implementering af sundhedsreformen i forhold til borgere i sårbare positioner.

Udsatterådet tilkendegav i drøftelsen, at der i de fremtidige sundhedsregioner er behov for, at foreningerne i civilsamfundet inddrages systematisk i forhold til udviklingen af regionens ydelser til borgere i sårbare positioner.

Fra foreningerne i Udsatterådet blev der således efterlyst, at der fremadrettet er en mere forpligtende og tydelig tilgang til inddragelse af civilsamfundet fra regionens side, så man i større udstrækning får adgang til den viden, der er i civilsamfundet om, hvordan regionens ydelser virker i forhold til de sårbare borgere. Det samme gælder i forhold til patienter og pårørende.

Det blev samtidig efterlyst, at man fra systemets side bliver bedre til "at tage imod" de løsninger, som civilsamfundet peger på.

Det blev endvidere nævnt, at mange kommuner har gode samarbejder med civilsamfundet, som man fra regionens side kan hente inspiration fra.

Bilag

Referat fra møde den 9. december 2024

Punkt 6: Aktuelt fra foreningerne i Udsatterådet

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Foreningsrepræsentanterne i Udsatterådet orienterer om nyt fra foreningerne.

Beslutning

Susanne B. Andersen fra LEV orienterede om, at der i Udsatterådet i Viborg Kommune p.t. er et særligt fokus på tandpleje til udsatte borgere. Samt om et nyt tiltag, hvor kommunen sørger for en bårerbuket ved begravelser, hvis der ikke er pårørende.

Mette Møller Løvstad fra Center for seksuelt misbrugte orienterede om, at ventetiden i centrene generelt er meget lang. Der er via finansloven givet en bevilling til centrene til at nedbringe ventetiden.

Karen Elisabeth Vestergaard fra Røde Kors fortalte om, at foreningen er i gang med at udmønte midler til flere omsorgspladser. I Region Midtjylland arbejdes der p.t. på at etablere flere pladser i Herning.

Kristina Louise Bliksted fra Social Sundhed orienterede om, at foreningen som noget nyt arbejder med særligt ungefokus i samarbejde med Region Syddanmark. Formålet er at sikre større social lighed i sundhed og bedre mental trivsel for unge med tilknytning til Psykiatrisk Akutmodtagelse i Odense samt lokalpsykiatrien i Odense og Svendborg.

Social Sundhed starter et nyt initiativ i Aarhus om social brobygning. Fremover kan unge i Aarhus få støtte og følgeskab til møder i velfærdssystemet af frivillige fra Social Sundhed. Det skal gøre det lettere at navigere i systemet og styrke unges mentale sundhed og trivsel.

Det blev fra flere foreninger tilkendegivet, at den internationale krise (krigen i Ukraine mm.) fylder meget for nogle sårbare borgere og giver anledning til usikkerhed, angst og uro. Der er behov for kommunikation til disse grupper på deres præmisser om krisen og håndtering af den. Foreningerne pegede endvidere på, at de sårbare borgere vil blive ramt hårdest i tilfælde af en reel krisebegivenhed, og at der er behov for at etablere et særligt beredskab, der skal kunne hjælpe de sårbare borgere.

Freddy Nielsen spurgte til, hvilke kommuner i Region Midtjylland, der har lokale Udsatteråd. På Rådet for Socialt Udsattes hjemmeside kan man se en oversigt over lokale udsatteråd: [Oversigt over lokale udsatteråd | Rådet for Socialt Udsatte](#).

Punkt 7: Aktuelt fra Region Midtjylland

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Der orienteres på mødet om nyt fra Region Midtjylland i relation til Udsatterådets arbejde.

Beslutning

Der blev orienteret om, at Psykiatrien i Region Midtjylland og Midt- og Vestjyllands Politi har aftalt at genoptage det Fælles Udrykningsteam (FUT) fra januar 2025. I Østjyllands Politikreds er der også et samarbejde mellem Psykiatrien i Region Midtjylland og Østjyllands Politikreds om FUT.

FUT er et samarbejde, hvor en psykiatrisk sygeplejerske kører med politiet ud til borgere med psykiske lidelser. Det giver bl.a. mulighed for en psykiatrisk vurdering og en mere deeskalerende tilgang til situationen. Indsatsen styrker samarbejdet mellem politiet og psykiatrien i akutte situationer.

Målgruppen er blandt andet borgere med bekymring for psykisk sårbarhed uden akut behov for hjælp, borgere hvor man kan forebygge en tvangsindlæggelse og borgere, som mobilteamet ikke vil håndtere grundet farlighed.

Punkt 8: Besøg fra Præhospitalet i Region Midtjylland

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Præhospitalet i Region Midtjylland besøger Udsatterådet med henblik på en dialog om Præhospitalets betjening af borgere i sårbare positioner.

Der har i Udsatterådet tidligere været en drøftelse af nogle problemstillinger i forbindelse med henvendelser til Præhospitalet og vagtcentralen om udsatte borgere. Eksempelvis fra væresteder og lignende.

Der er på mødet en dialog om de udfordringer, som foreningerne i Udsatterådet oplever i forhold til Præhospitalets betjening af borgere i udsatte positioner.

På mødet vil Præhospitalet desuden orientere om forskellige tiltag fra Præhospitalets side i forhold til at styrke betjeningen af borgere i sårbare positioner.

Fra Præhospitalet deltager cheflæge Niels-Christian Emmertsen og ledende overlæge Martin Faurholdt Gude fra AMK-vagtcentralen.

Der er afsat 45 minutter til punktet.

Beslutning

Cheflæge Niels-Christian Emmertsen og ledende overlæge Martin Faurholdt Gude fra Præhospitalet havde en dialog med Udsatterådet om Præhospitalets betjening af borgere i sårbare positioner.

Indledningsvist var der en række eksempler og input fra medlemmerne af Udsatterådet på oplevelser og udfordringer for foreningerne og de borgere, de repræsenterer, i relation til kontakten til Præhospitalet og vagtcentralen.

Udfordringerne handler ofte om den første sårbare kontakt/kommunikationen med Præhospitalet samt om at opleve at blive taget alvorligt ved kontakten, så man (hurtigt) får den fornødne hjælp.

Der er således en generel oplevelse af, at de borgere, som Udsatterådet repræsenterer, har brug for at blive mødt med en mere fleksibel tilgang som følge af deres udfordringer. Det kan være i dialogen med medarbejderne i Præhospitalet, men også i de løsninger, man finder på borgerens aktuelle problem.

Niels-Christian Emmertsen og Martin Faurholdt Gude tilkendegav, at de anerkender og er meget opmærksomme på de problemstillinger, som Udsatterådet fortalte om. Man har således fra Præhospitalets side et klart ønske om at styrke betjeningen af borgere i sårbare positioner.

Niels-Christian Emmertsen og Martin Faurholdt Gude redegjorde herefter om en række initiativer i Præhospitalet, som netop skal styrke medarbejdernes kompetencer i forhold til dialogen og betjeningen af borgere i sårbare positioner.

Herudover planlægger Præhospitalet at gennemføre en kortlægning af tilbud til borgere, der har problemer, der ikke er akutte. Det skal indbefatte regionale og kommunale tilbud, og også tilbud, som civilsamfundet står for. Målet er, at medarbejderne i Præhospitalet får en "værktøjskasse" med de forskellige relevante tilbud, som de kan give videre til borgerne.

Præhospitalet er samtidig i gang med et projekt i forhold til borgere, der ofte ringer ind med sociale problemstillinger. Social Sundhed deltager i dette projekt.

Det blev desuden oplyst, at den nationale akutte psykiatritelefon vil blive implementeret i løbet af 2025. Det vil være i regi af præhospitalet.

I forbindelse med de forskellige udviklingsprojekter opfordrede Udsatterådet til, at borgere, pårørende og foreningerne i civilsamfundet tænkes ind i planlægningen af projekterne.

Det blev aftalt, at Udsatterådet får en opfølgning på de forskellige projekter i Præhospitalet i relation til borgere i sårbare positioner efter sommerferien 2025.

Punkt 9: Gensidig orientering

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for Udsatterådets medlemmer.

Beslutning

Der var ingen emner til gensidig orientering.

Punkt 10: Mødedeltagelse

1-01-81-11-23

Beslutning

Alle var mødt, undtagen Johanne Marie Dirdal Daasbjerg, Anders Stagis, Birgitte Thorup, Annie Røn og Marianne Bruhn, der havde meldt afbud.

Anders Sørensen forlod mødet kl. 15.45 under behandlingen af punkt 8.

Mødet startede kl. 13.00 og sluttede kl. 16.00.